

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 จำนวนวิทยากรอิสลามศึกษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 7 คน คัดเลือกโดยใช้วิธีการเจาะจงตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปีขึ้นไป
3. เป็นแกนนำวิทยากรอิสลามศึกษา

กลุ่มที่ 2 จำนวนประชากรวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 137 คน จาก 124 โรงเรียน ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของวิทยาการอิสลามศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 1, 2 และ 3

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	โรงเรียน (โรง)	วิทยาการอิสลามศึกษา	
			ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เมือง	25	28	28
2	รามัน	31	33	33
3	กรงปินัง	7	7	7
4	บันนังสตา	21	25	25
5	ยะหา	13	13	13
6	กาบัง	6	6	6
7	ธารโต	10	13	13
8	เบตง	11	12	12
รวม	8 อำเภอ	124	137	137

(ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1, 2 : 2550)

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง(Cross-sectional) เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาการอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ก. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อนำไปใช้กับวิทยาการอิสลามศึกษากลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการ

จัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ข. แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับวิทยากรอิสลามศึกษากลุ่มที่ 2 ได้นำมาจากการประมวลและตัดแปลงข้อคำถามจากงานวิจัยที่มีอยู่ (ศิวพร จิระวงศ์ วิโรจน์, 2541 ; สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี, 2543 ; นงลักษณ์ หะยีมะสาและ , 2540 ; เกลิมพล และชัน , 2550 และ ทองอินทร์ มาตรา , 2534)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับซึ่งจะทำการวัดระดับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยมีความหมายของแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึงปฏิบัติมากที่สุด หรือคาดหวังมากที่สุด
- 4 หมายถึงปฏิบัติมาก หรือคาดหวังมาก
- 3 หมายถึงปฏิบัติปานกลาง หรือคาดหวังปานกลาง
- 2 หมายถึงปฏิบัติน้อย หรือคาดหวังน้อย
- 1 หมายถึงปฏิบัติน้อยที่สุด หรือคาดหวังน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา

3.3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตให้ครอบคลุมเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

1.3 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1 ครั้ง

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยท่านอื่นๆ มาเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอน ของวิทยากรอิสลามศึกษาทั้ง 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 116-117) ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทีวีรัตน์, 2540: 125-126) ผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Coefficient Alpha) ทั้งฉบับ .972 และรายด้าน โดยแบ่งเป็นบทบาทที่เป็นจริงด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ จำนวน 11 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .833 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .818 ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .828 และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 13 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .878 และผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้านบทบาทที่เป็นจริงรวม 51 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .940 ส่วนบทบาทที่คาดหวังด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ จำนวน 11 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .865 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .930 ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .828 และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 13 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .922 และผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้านบทบาทที่คาดหวังรวม 51 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .972

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากสำนักงานเลขาธิการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานเลขาธิการ ไปยังกลุ่มวิทยากรอิสลามศึกษา 2 วิธีการด้วยกัน วิธีการที่หนึ่งนำแบบสอบถามใส่ซองแล้วปิดแสตมป์ที่ซองเปล่าอีก

1. ฉบับนำไปยังเขตพื้นที่ให้ตัวแทนนำไปใส่ในช่องรับหนังสือราชการของแต่ละโรงเรียน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามดำเนินการเสร็จแล้วส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และวิธีการที่สองผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่เพื่อนำไปเก็บข้อมูล โดยที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 และได้รับคืนตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 สิ้นสุดในวันที่ 30 เมษายน 2551 และทำการสัมภาษณ์ตัวแทนวิทยากรอิสลามศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 13 – 18 กุมภาพันธ์ 2551

สำหรับตัวแทนวิทยากรอิสลามศึกษากลุ่มที่ 1 ที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 7 คน ได้ตอบรับการสัมภาษณ์ทั้ง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และวิทยากรอิสลามศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากรได้ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 137 คน จำแนกเป็นวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 1 จำนวน 68 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 2 จำนวน 44 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 3 จำนวน 25 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดและบทสัมภาษณ์ที่ได้ นำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ก. **แบบสัมภาษณ์** ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้วนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

ข. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้
คือ

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วหาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

3. คำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถาม
เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลาม
ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา เป็นรายด้านและค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยให้
คะแนน ตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127 อ้างถึงในคลมบรรจง บากา และ
เกษตรชัย และหิม, 2548 : 82) โดยแบ่งช่วงของค่าตัวกลางเลขคณิต 5 กลุ่ม ในการแปลความหมาย
ดังนี้ คือ

- 1.00 -1.49 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือคาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 หมายถึง ปฏิบัติน้อย หรือคาดหวังอยู่ในระดับน้อย
- 2.50 – 3.49 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง หรือคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง ปฏิบัติมาก หรือคาดหวังอยู่ในระดับมาก
- 4.50 – 5.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด หรือคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอน ของวิทยากร
อิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มี
ความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งใช้ค่าสถิติ

- 1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ (percentage)
 - 1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์มูลค่า
ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
 - 1.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิด เสนอในรูปของความ
เรียง โดยเรียงตามลำดับความถี่
- 2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean)

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X})
หาค่าตัวกลาง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

นำค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) แต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนน แนวโน้มเข้าสู่
ส่วนกลางโดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ